

Başvuru Numarası : 2024/2627
Toplantı Tarihi/Sayısı : 06.05.2025/59
Karar Numarası : 2025/264
Başvuran : Ö.B.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1-Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
2-Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, bulunduğu ceza infaz kurumunda, kantinde mevsimine uygun meyve, istediği nitelikte iç çamaşırı ve kaliteli sıvı sabun satılmadığı, birden fazla çamaşır ipi verilmemesi, kitap kotalarının yanlış uygulandığı, yeni yatak ve nevresim verilmemesi, eşi ve çocuğu için yaptığı bilekliklerin mektup içerisinde gönderilmesine müsaade edilmediği, eş görüşü yaptırılmadığı, spor saatinin ziyaret saatiyle çakıştığı, televizyon izlerken çoklayıcı kulaklık kullanımına izin verilmemesi, yeterli kurs hizmeti sunulmadığı, sayım ve aramalarda infaz ve koruma memurlarınca koğuşa serdikleri battaniyelere ayakkabıyla basıldığı, denetimli serbestlik ve koşullu salıverme hükümlerinden yararlandırılmadığı ve şikayet başvurusu yapıldığında cezalandırıcı aramalara tabi tutuldukları yönündeki iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

- a. 2018 Yılı Nisan ayından beri Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu/hükümlü olarak tutulduğunu,
- b. Ceza İnfaz Kurumunda kendisi ve diğer mahkumların cezalandırıcı, bıkırcı ve yorucu eylemlere maruz kaldığını,
- c. Eşinin ve çocuğunun doğum günü için yaptığı bileklikleri mektupla birlikte zarfa koyduğunu fakat gönderinin kabul edilmeyerek kendisine iade edildiğini,
- ç. Altı ayda bir yapılan iyi hal değerlendirme raporunda, hakkında herhangi bir olumsuzluk belirtilmemesine rağmen 61,25 puan verildiğini, bu puanların açık cezaevine ve denetimli serbestliğe ayrılma etkili olduğunu, konuya dair Anayasa Mahkemesine (AYM) başvuruda bulunduğunu,
- d. Dini eserlerin kitap kotası uygulamasından muaf tutulmasını ve süreli yayınlara kota uygulanmaması talebinin kabul edilmediğini, bu konuyu da AYM'ye taşıdığını, dışardan gelen kitaplar daha önce bir hafta içinde kendilerine verilmesine rağmen bir süredir iki ayda bir verildiğini,

e. Herhangi bir disiplin cezası almadığı için "eşi ile mahrem görüşme" talebinde bulunduğunu fakat kabul edilmediğini, diğer hükümlülere de bu hakkın tanınmadığını, bu konuyu da AYM'ye götürdüğünü,

f. Ceza İnfaz Kurumu kantininde likralı boxer satılmadığını, dışardan getirilmesine de izin verilmediğini, ayrıca mevsimine uygun meyve de bulunmadığını, konuyu yargıya götürdüğünü fakat reddedildiğini,

g. Ayda bir kez 13.30-14.30 arası spor salonuna veya halı sahaya çıkartıldığını, fakat aynı gün 15.40'taki görüş saatinin hemen öncesine denk geldiğinden duş almadan görüşe çıkmak zorunda kaldığını, bu konuyu da AYM'ye taşıdığını,

ğ. Daha önce koğuşlara iki çamaşır ipi veriliyorken bire düşürüldüğünü ve yetersiz olduğunu, çamaşırlarını kurutmakta zorlandıklarını,

h. Kantinde satılan sıvı sabunun ucuz ve kalitesiz olduğunu, katı sabunları eriterek sıvı sabun elde ettiklerini fakat bunun yönetim tarafından yasaklandığını,

ı. Çoklayıcı kulaklık kullanarak televizyon izlediklerini, bu kulaklıkların aramalarda ellerinden alındığını, kantinde de satılmadığını,

i. Yeterince eğitici kurs imkanı sunulmadığını,

j. Kuruma ilk girdiğinde kendisine eski bir yatak ve kullanılmış nevresim verildiğini, değiştirme talebinde bulunduğu yine eski yatak ve nevresim verildiğini,

k. İbadet ve yalıtım için odanın üst katına battaniye serdiklerini, fakat sayımlarda görevli İnfaz ve Koruma Memurun üst kata ayakkabısıyla çıkması sebebiyle her defasında sergileri kaldırmak zorunda kaldıklarını, sık sık arama yapılarak kendilerine eziyet edildiğini,

l. Kurum hakkında şikayet dilekçesi verildiğinde, cezalandırma araması yapıldığını,

m. Hak eden hükümlülerin denetimli serbestlik ve koşullu salıverme hükümlerinden yararlanamadıklarını, bu sebeple başka kurumlara nakil talebinde bulunduklarını iddia etmiştir.

3. Muhatap Sincan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Başvuranın iddia ve taleplerine karşı sunmuş olduğu yazılı cevabında özetle:

a. Başvuranın Kurum içerisinde yapmış olduğu bilekliği mektup ve aps yoluyla gönderemeyeceğini, zarfa konmuş olsa dahi Posta ve Telgraf Teşkilatı (PTT) tarafından kabul edilmeyeceğini,

b. İdare Gözlem Kurulu tarafından düzenlenen "gelişim değerlendirme raporlarında" alt eşik puanının 45, üst eşik puanının ise 80 olarak belirlendiğini, başvuranın gelişim değerlendirme raporuna göre dönem puanının 61,25 olduğunu, yedi adet kişisel gelişim, yedi adet Kuran Kursu ve iki adet kara kalem kursu açıldığını, iddiaların gerçeği yansıtmadığını,

c. Dini kitapların verilmesi konusunda Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliğinin ... , K. ... sayılı kararı bulunduğunu, bu kitapların hükümlü ve tutuklulara dağıtılması hususunda bu kararın dikkate alındığını, ziyaretçiler veya yasal temsilcileri vasıtasıyla getirilen dini kitapların kayıt ve kontrolleri yapıldıktan sonra kendilerine verildiğini, eğitim veya haklarını savunma kapsamında getirilen süreli ve süresiz yayınlar ile kitapların ise sınırlamaya tabi tutulmadığını,

ç. Kurum kantininde üç çeşit likralı alt ve beş çeşit üst iç çamaşırı satıldığını, dışarıdan gelen iç çamaşırları bazen yeterince temizlenmemiş olduğundan kontrol sırasında hijyen ve sıhhat açısından sorunlar yaşandığını, bu sebeple İdare ve Gözlem Kurulunca dışardan gelen iç çamaşırlarının kabul edilmemesi yönünde karar alındığını, ayrıca bu konuda Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 30/06/2021 tarihli ve E. 2021/9898, K. 2021/11578 sayılı kararının bulunduğunu, uygulamanın hem bu karar hem de "17.06.2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmeliğin 7. maddesine" göre yapıldığını,

d. Başvuranın görüş gününün salı, spor gününün ise çarşamba günü olduğunu, dolayısıyla spor ve görüş

gününün çakıştığına dair iddiasının yerinde olmadığını,

e. Kurum kantininde talep edilen tüm meyvelerin ve sıvı sabunun satıldığını, çoklayıcı kulaklık satılmasının ise ilgili yönetmeliğe aykırı olduğunu,

f. Hükümlü ve tutukluların talep etmeleri halinde yataklarını değiştirebildiklerini,

g. Başvuranın kurslara katılmadığı için dönem değerlendirmelerinde düşük puan aldığı iddiasının doğru olmadığını, kurs talebi olması sebebiyle bu konuda kendisine tam puan verildiğini, Kurumun tüm iş ve işlemlerinin yargı denetimine tabi olduğunu ve mevzuat hükümlerine riayet edildiğini, uygulamaların işkence ve eziyete dönüştüğüne dair iddiaların da gerçek dışı olduğunu belirtmiştir.

4. Muhatap Kurumun yazılı görüşüne karşı başvuran sunduğu yazılı cevabında özetle:

a. Kurumumuza başvuru yaptıktan sonra şikayet ettiği hususlarda bir takım olumlu gelişmeler yaşandığını, kantinde bulunmayan meyvelerin satışına başlandığını, hükümlü ve tutukluların yataklarının değiştirildiğini,

b. Fakat şikayet dilekçesinden sonra cezalandırma aramalarına tabi tutulduğunu, kendisine disiplin cezası verildiğini,

c. Üst aramasının cinsel tacize varacak boyutta yapıldığını, bu konuyu mahkemeye taşıdığını,

ç. H. isimli görevli tarafından darp edildiğini ve darp raporu alarak suç duyurusunda bulunduğunu, ayrıca Kurumun da kendisi hakkında suç duyurusu yaptığını beyan etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

6. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)"

7. Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesi şu şekildedir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

8. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

9. Aynı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinde; "...(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz. (8) 9'uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu madde hükümleri uygulanır. (9) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir." hükümlerine yer verilmiştir.

10. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik

Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön inceleme yapılması" başlıklı 48'inci maddesinde; (1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, ... e) Belli bir konuyu içerip içermediği" hükmü yer almaktadır.

11. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesinde ise; (1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." hükmüne yer verilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

14. 13/10/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Arama" başlıklı 36'ncı maddesinin birinci fıkrasında: "(1) Kurumlarda, odalar ve eklentilerinde, hükümlülerin üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Her ay bir kez mutlaka arama yapılır. (2) Aramalar, gerektiğinde dış güvenlik görevlileri veya kolluk kuvvetleriyle veya diğer kamu görevlilerince ortaklaşa gerçekleştirilebilir." şeklinde;

"Ödüllendirme" başlıklı 51'inci maddesinin birinci fıkrasında: (1) Hükümlüler, kurum içindeki veya dışındaki genel durumları, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine etkin katılımları, kurum düzenine karşı tutumları ve kendilerine verilen işlerdeki gayretleri dikkate alınarak teşvik esaslı ödüllerden yararlandırılabilirler." şeklinde;

"Kütüphaneden yararlanma" başlıklı 61'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında: "(1) Ceza infaz kurumlarında, kurumun büyüklüğüne göre, kütüphane veya kitaplık oluşturulur. Kütüphanelerde veya kitaplıklarda verilen derslere kaynaklık edecek kitapların yanı sıra olanaklar ölçüsünde hükümlülerin boş zamanlarını değerlendirmelerini, okuma alışkanlığı edinmelerini ve kültür bakımından ufuklarını geliştirmelerini sağlayacak kitaplar da bulundurulur.

(2) Hükümlüye kurum kütüphanesinden yararlanma imkânı verilir. (Ek cümle:14/4/20207242/31 md.) Ayrıca, hükümlüler kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı kütüphanelerde bulunan ve 62'nci maddedeki şartları taşıyan yayınlardan yararlandırılabilir."

"Sürekli ve Süresiz Yayınlardan Yararlanma Hakkı" başlıklı 62'nci maddesinin birinci fıkrasında: "(1) Hükümlü, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla sürekli ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir. şeklinde;

"Hükümlünün barındırılması ve yatırılması" başlıklı 63'üncü maddenin ikinci fıkrasında: (2) Her hükümlüye yöresel iklimine uygun nitelikte tek tip yatak ve yeterli sayıda yatak takımı verilir." şeklinde;

"Hükümlünün radyo, televizyon yayınları ile internet olanaklarından yararlanma hakkı" başlıklı 67'nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında: "(1) Hükümlü, ceza infaz kurumlarında merkezî yayın sistemi bulunduğu takdirde bu sisteme bağlı olarak radyo ve televizyon yayınlarını izleme hakkına sahiptir.

(2) Merkezî yayın sistemi bulunmayan kurumlarda, yararlı olmayan yayınların izlenmesini ve dinlenmesini engelleyecek önlemler alınmak suretiyle bağımsız anten kullanılarak televizyon ve radyo izlenmesine ve dinlenmesine izin verilir. Bu cihazlar, bedeli kendisi tarafından ödenmek koşuluyla hükümlü adına kurumca satın alınır. Her ne biçimde olursa olsun dışardan gelenler tarafından getirilen radyo, televizyon ve bilgisayarlar kuruma alınmaz." şeklinde;

"Hükümlünün mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı" başlıklı 68'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında: "(1) Hükümlü, bu maddede belirlenen kısıtlamalar dışında, kendisine gönderilen mektup, faks ve telgrafları alma ve ücretleri kendisince karşılanmak koşuluyla, gönderme hakkına sahiptir. (Ek cümle:17/6/2021-7328/7 md.) Hükümlü, usul ve esasları Adalet Bakanlığınca belirlenmek suretiyle, gerekli teknik altyapının bulunduğu kurumlarda elektronik yöntemlerle de mektup alıp gönderebilir. (2) Hükümlü tarafından gönderilen ve kendisine gelen mektup, faks ve telgraflar; mektup okuma komisyonu bulunan kurumlarda bu komisyon, olmayanlarda kurumun en üst amirince denetlenir." şeklinde;

"Hükümlüye dışarıdan gönderilen hediye kabul etme hakkı" başlıklı 69'uncu maddesinde: " (Değişik:14/4/2020-7242/34 md.) (1) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlü, iki ayda bir kez, ayrıca dinî bayram, yılbaşı veya kendi doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği için tehlikeli olmayan bir hediye kabul etme hakkına sahiptir. Çocuk ve altmış beş yaşını tamamlamış hükümlüler ile beraberinde çocuğu bulunan kadın hükümlüler, idare ve gözlem kurulu tarafından alınacak karar doğrultusunda belirtilen zaman dilimi dışında da hediye kabul edebilir. Bunun esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir." şeklinde;

"Hükümlünün beslenmesi" başlıklı 72'nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında: "(1) Hükümlüye Adalet ve Sağlık bakanlıklarınca birlikte belirlenecek kalori esasına göre, sağlıklı ve güçlü kalması için nitelik ve nicelik olarak besleyici, sağlık koşullarına uygun, makul çeşitlilikte, yaş, sağlık, çalıştığı işin özelliği, dinî ve kültürel gerekleri göz önünde tutularak besin verilir ve içme suyu sağlanır.

(2) Hükümlü, kendisine verilen günlük besin ve ihtiyaç maddeleri dışındaki ihtiyaçlarını kurum kantininden sağlayabilir. Kantini bulunmayan kurumlarda, bu maddeler, idarenin izin ve kontrolü altında dışardan sağlanabilir." şeklinde düzenlemelere yer verilmiştir.

Başvuranın eşi ve çocuğu için yapmış olduğu bilekliğin mektup yoluyla gönderilmesine izin verilmediği, dönem değerlendirme raporunda düşük puan verildiği, yeterince kurs açılmadığı ve dini kitaplar ile sürekli yayınlara kota uygulandığı, dışarıdan gelen kitapların geç dağıtıldığı iddialarına ilişkin olarak;

15. Başvuran, eşi ve çocuğu için yaptığı bilekliği mektup zarfı içerisine koyarak göndermek istediğini

fakat gönderinin kabul edilmeyerek iade edildiğini, yeterli kurs açılmadığı için dönem değerlendirme raporunun düşük verildiğini, dini kitapların ve süreli yayınların kotaya tabi tutulmadan verilmesi gerektiğini, dışardan gelen kitapların geç dağıtıldığını iddia etmiştir.

16. Yukarıda madde metinlerine yer verilen 5275 sayılı Kanunun 68'inci maddesinde hükümlülerin mektup, faks ve telgraf alma/gönderme şartları, 61 ve 62'nci maddelerinde ise kütüphaneden ve süreli/süresiz yayınlardan yararlanma şartları düzenlenmiştir.

17. Bu kapsamda, anılan mevzuat hükümlerine göre, Başvuranın yapmış olduğu bileklik ve benzeri el işlerini zarf içerisinde mektupla birlikte göndermesine imkan bulunmadığı, PTT tarafından haberleşme ücretiyle eşya gönderme ücretinin farklı belirlendiği, bu tür eşyaların kişisel eşyalar kapsamında değerlendirilerek her zaman yakınlarına ulaştırılabileceği, haberleşme aracı olan mektupla eşya gönderilmesine imkan bulunmadığı, dolayısıyla başvuruya konu uygulamanın mevzuata aykırı olmadığı;

18. Başvuranın gelişim değerlendirme raporunun idare ve gözlem kurulunca verildiği, puanının 61,25 olduğu, puanlama yapılırken Başvuranın kurs talebinin ve infaz dosyasındaki diğer tüm etkenlerin birlikte değerlendirmeye alındığı, puanlamada mevzuat hükümlerine aykırı bir durum gözükmediği, ayrıca Muhatap Kurum tarafından yedi adet kişisel gelişim, yedi adet Kuran Kursu ve iki adet kara kalem kursu düzenlendiği;

19. Dini kitaplar ile süreli yayınların verilmesi konusunda ise cezaevi yönetimi tarafından mevzuat hükümleri ve Ankara Batı İnfaz Hakimliğinin 2/1/2019 tarihli ve E , K. ... sayılı kararı doğrultusunda işlem yapıldığı, dışardan gönderilen kitapların ise kayıt ve kontrol işlemleri yapıldıktan sonra hükümlü/tutuklulara teslim edildiği, gelen tüm kitapların kayıt ve kontrol işlemlerinin zaman aldığı, Muhatap Kurumdan kaynaklı gecikme yaşanmadığı anlaşılmış olup, başvuranın açıkça dayanaktan yoksun olan bu başlık altındaki iddiaları yönünden başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın kantinde istediği likralı boxer iç çamaşırı, mevsimine uygun meyve ve sebze satılmadığı, televizyon izlemek için çoklayıcı kulaklık bulunmadığı, satılan sıvı sabunun kalitesiz olduğu, çamaşır kurutmak için yeterli çamaşır ipi verilmediği iddialarına ilişkin olarak;

20. Başvuran, kantinde likralı boxer iç çamaşırı, mevsimine uygun meyve ve sebze satılmadığını, sıvı sabunun kalitesiz olduğunu, yeterince çamaşır ipi verilmediğini iddia etmiştir.

21. Bilindiği üzere, Ceza İnfaz Kurumu kantinlerinin işletmesi ve yönetimi, 4 No'lu Cumhurbaşkanlığı Karamamesi ile kurulan Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumuna (İşyurtları Kurumu) aittir.

22. Kantinde satılacak ürünler ve fiyatları, hükümlü ve tutukluların temel ihtiyaçları gözetilerek İşyurtları Kurumu'nca belirlenmektedir.

23. Muhatap kurum başvurana iletmiş olduğu cevap yazısında, "Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik" hükümleri ve Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 30/6/2021 tarihli ve E. 2021/9898, K. 2021/11578 sayılı kararı doğrultusunda işlem yapıldığı, hükümlü ve tutuklulara ait iç çamaşırlarının yeterince temizlemeden getirilmesi sebebiyle, hem kontrol birimindeki infaz ve koruma memurları, hem de hükümlü/tutuklular açısından hijyen ve sağlık sorunları yaşandığı, bu sebeple iç çamaşırlarının dışardan teminine müsaade edilmediği, kurum kantininde üç farklı marka boxer ile beş farklı marka üst iç çamaşırı satıldığı; kantinde çoklayıcı kulaklık satışının İşyurtları Kurumu tarafından uygun bulunmadığı, mevsimine uygun meyve ile sıvı sabun satışının yapıldığı hususlarına yer vermiştir.

24. Başvuran da muhatap Kurumun cevabi yazısına karşı sunmuş olduğu cevap dilekçesinde, meyve satışlarının yapılmaya başlandığını beyan etmiştir.

25. Başvuran her ne kadar çamaşır kurutmak için yeterli ip verilmediğini iddia etmiş ise de, bu hususun muhatap Kurumun güvenlik esasları çerçevesinde karar vermesi gereken konulardan olduğu hususunda kuşku bulunmamaktadır.

26. Muhatap Kurumun vermiş olduğu cevap dilekçesi ve ilgili mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Başvuranın bu başlık altındaki iddialarının, Muhatap Kurumun yetki ve takdirindeki uygulamalar kapsamında kaldığı ve açıkça dayanaktan yoksun olduğu değerlendirildiğinden, bu başlık altındaki iddialar yönünden başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın herhangi bir disiplin cezası almamış olmasına rağmen eşi ile mahrem şekilde görüşme yapma hakkından yararlandırılmadığı, diğer hükümlülerin de on bir farklı ödülün hiçbirinden faydalandırılmadığı iddiasına ilişkin olarak;

27. Başvuran, yıllardır Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğunu, kurallara uyduğunu, disiplin cezası almadığını, eşi ile mahrem şekilde görüşme yapma talebinde bulunduğunu fakat talebinin reddedildiğini, diğer hükümlülere de eş görüşü dahil olmak üzere 11 farklı ödülün hiçbirinin verilmediğini iddia etmiştir.

28. Muhatap Kurum cevabi yazısında, İdare ve Gözlem Kurulunca bir çok kişiye bu ödüllerin verildiğini, Başvuranın talebi halinde ayrıntılı izahat yapılabileceğini belirtmiştir.

29. 5275 sayılı Kanunun "Ödüllendirme" başlıklı 51'inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde: "Kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan evli hükümlüler, en geç üç ayda bir kez olmak üzere, üç saatten yirmidört saate kadar eşleri ile kurum veya eklentilerinde ceza infaz kurumu personelinin yakın nezareti olmaksızın mahrem şekilde görüştürülebilir" hükmü bulunmaktadır.

30. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin 28'inci maddesi, hükümlülerin tutum ve davranışlarına göre ödüllendirme yetkisini İdare ve Gözlem Kuruluna vermiştir.

31. Anılan Kanun ve Yönetmelik hükümlerine göre, Başvuranın talebi İdare ve Gözlem Kurulunun yetki ve takdirinde olduğu, bu takdir yetkisinin kötüye kullanıldığına dair somut bir delilin bulunmadığı görüldüğünden, açıkça dayanaktan yoksun olan söz konusu iddia yönünden başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın spor saatinin görüş saatinden önceye konulması sebebiyle düş almadan görüşe çıkmak zorunda kaldığı iddiasına ilişkin olarak;

32. Başvuran, ayda bir kez spor salonuna veya halı sahaya çıkartıldığını, spor saatinin görüş saatinden önce olması sebebiyle düş almadan görüşe gitmek zorunda kaldığını iddia etmiştir.

33. Muhatap Kurum, Başvuranın spora çarşamba günü çıktığını, görüş gününün ise salı olduğunu belirtmiştir.

34. 5275 sayılı Kanunun 83'üncü maddesinde ziyaret ve uyulacak kurallar, 87'nci maddesinde ise beden eğitimi ve spor etkinliklerine ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Mezkûr hükümler çerçevesinde Kurumun düzeni ve güvenliği gözetilerek, ziyaret ve spor saatleri Muhatap Kurum tarafından belirlenmektedir.

35. Muhatap kurumca gönderilen cevabi yazıda spor ve ziyaret günlerinin farklı olduğunun belirtilmiş olması ve Başvuranın da muhatap Kurumun cevabi yazısına karşı sunmuş olduğu cevap dilekçesinde aksi yönde bir iddia ileri sürmemiş olması nedeniyle, açıkça dayanaktan yoksun olan söz konusu iddia yönünden başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın kendisine eski bir yatak ve kullanılmış nevresim verildiği, değiştirme talebinde bulunduğu yine eski yatak ve nevresim getirildiği iddiasına ilişkin olarak;

36. Başvuran, Ceza İnfaz Kurumuna ilk girdiğinde kendisine kullanılmış eski bir yatak ve nevresim verildiğini, yatakların ortasının çöktüğünü, değiştirilmesini talep ettiklerinde yine eski yatak verildiğini iddia etmiştir.

37. Muhatap Kurum cevap yazısında, talep edilmesi durumunda yatakların değiştirildiğini beyan etmiş; Başvuran da muhatap Kurumun cevabi yazısına karşı sunmuş olduğu cevap dilekçesinde yatakların değiştirildiğini kabul etmiştir.

38. 5275 sayılı Kanunun 63'üncü maddesinin ikinci fıkrasında her hükümlüye yöresel iklime uygun nitelikte tek tip yatak ve yeterli sayıda yatak takımı verileceği düzenlenmiştir.

39. Anılan düzenleme, Muhatap Kurumun cevabi ve başvuranın beyanları birlikte değerlendirildiğinde, Kurumun yükümlülüğünü yerine getirmedişine dair somut veri bulunmadığından, açıkça dayanaktan yoksun olan söz konusu iddia yönünden başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın, sayımlarda görevli memurun üst kata ayakkabısıyla çıkması sebebiyle her defasında sergileri kaldırmak zorunda kaldıkları, bunun sırf kendilerine eziyet etmek için yapıldığı, Kurum hakkında şikayet dilekçesi verildiğinde cezalandırma araması yapıldığı, genel olarak yapılan uygulamaların eziyete dönüştüğü iddialarına ilişkin olarak;

40. Başvuran, hijyen ve ibadet için odanın üst katına battaniye serdiklerini, arama ve sayım sırasında görevli personelin ayakkabısıyla üst kata çıkması sebebiyle sergileri her defasında kaldırmak zorunda kaldıklarını, bunun kendilerine eziyet amacıyla yapıldığını, şikayet etmeleri sebebiyle cezalandırma aramalarına tabi tutulduklarını iddia etmiştir.

41. Muhatap Kurum cevabi yazısında, tüm işlemlerin mevzuat çerçevesinde din, dil, ırk, mezhep ve cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin yapıldığını, iş ve işlemlerin İnfaz hakimliğinin denetimine açık olduğunu belirtmiştir.

42. Yukarıda metnine yer verilen 5275 sayılı Kanunun "Arama" başlıklı 36'ncı maddesinde, odalarda ve eklentilerinde, hükümlülerin üst ve eşyalarında her zaman habersiz arama yapılabileceği hükmüne yer verilmiştir.

43. Kurumun düzeni ve güvenliği kapsamında yapılan bu aramaların muhatap Kurumun takdir ve yetkisinde olduğu, takdir yetkisinin kötüye kullanıldığına dair somut bir delilin de bulunmadığı görüldüğünden, açıkça dayanaktan yoksun olan söz konusu iddia yönünden başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Başvuranın darp edildiği ve arama sırasında cinsel tacize uğradığı, itiraz etmesi sebebiyle disiplin cezası verildiği iddialarına ilişkin olarak;

44. Başvuran, muhatap Kurumun cevabi yazısına karşı sunmuş olduğu cevap dilekçesinde, şikayet başvurusu yaptıktan sonra üç kez savunmasının istendiğini, bir defasında cinsel tacize varan üst aramasına tabi tutulduğunu, savcılığa suç duyurusunda bulunduğunu; 27/1/2025 tarihinde psikolog odasında bulunduğu sırada H. isimli memur tarafından darp edildiğini ve darp raporu aldığını, bu olayla ilgili de savcılığa suç duyurusunda bulunduğunu iddia etmiştir.

45. Muhatap Kurum tarafından sunulan 3/1/2025 tarihli ve ... karar sayılı Ceza Verme Kararı ve

ilgili tutanaklar incelendiğinde; başvuranın 28/12/2024 tarihinde açık görüşe çıktığı, görüş sonrası mevzuat gereği üzerinin arandığı, arama sırasında Başvuranın itiraz etmesi ve pasif direniş göstermesi sebebiyle bir süre aranmadığı, bilahare aramaya devam edildiği ve usulünce aramanın bitirildiği, başvuranın sesini yükselterek itiraz ettiği ve aramaya engel olduğu, bu durumun diğer hükümlüler açısından olumsuz örnek teşkil ettiği gerekçesiyle Başvurana bir ay ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma cezası uygulandığı, söz konusu ceza uygulamasının İnfaz hakimliğinin denetimine tabi olduğu belirtilmiştir.

46. Yine Muhatap Kurum tarafından sunulan 27/1/2025 tarihli tutanak ve ilgili belgeler incelendiğinde, Başvuranın saat 15.50 civarında psiko-sosyal servise çıkarıldığı, burada eşinin ziyarete gelmemesi sebebiyle taşkınlık yaparak bağırmaya başladığı, görevli İnfaz ve Koruma Memuru (İKM) H.Ş.'nin sessiz olmasını söylediği, bunun üzerine Başvuranın H.Ş.'ye saldırarak boğazına sarıldığı ve duvara doğru iteklediği, duvarda bulunan tablonun düşmesi sebebiyle H.Ş.'nin yaralandığı, daha sonra diğer görevlilerin de gelmesiyle Başvuranın yere yatırılarak etkisiz hale getirildiği, arbede sırasında Başvuranın gözlük camının kırıldığı ve burnunun üzerinde çizik meydana geldiği, Başvuran ve görevli İKM hakkında adli muayene raporu düzenlendiği, Kurum tarafından olayla ilgili Ankara Batı Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulduğu anlaşılmaktadır.

47. Başvuranın maruz kaldığını iddia ettiği darp ve cinsel saldırı eylemlerinin, Türk Ceza Kanununun 86 ve 102'inci maddeleri kapsamında suç kabul edildiği, tarafların şikayeti üzerine söz konusu iddiaların Ankara Batı Cumhuriyet Başsavcılığına intikal ettiği, Başvuranın iddia ve talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'inci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmediği ve inceleme şartlarını taşımadığı gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

Hak eden hükümlülerin denetimli serbestlik ve koşullu salıverme hükümlerinden yararlanamadıkları, bu sebeple başka kurumlara nakil talebinde bulundukları iddialarına ilişkin olarak;

48. Başvuran, Kurumda bir kaç hükümlünün göstermelik olarak Denetimli Serbestlik ve Koşullu Salıverme haklarından yararlandırıldığını, kendisinin henüz bu haklardan yararlanmak için dört yıl süresi olduğunu, hak eden hükümlülerin bu haklardan yararlandırılmadığı için başka kurumlara naklen gitmek istediğini iddia etmiştir.

49. Denetimli serbestlik uygulamasına ilişkin 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinde: "(Ek: 5/4/2012-6291/1 md.) (1) (Değişik: 14/4/2020-7242/46 md.) Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir." hükmü bulunmaktadır.

50. Başvuranın koşullu salıverme ve denetimli serbestlikten yararlandırılma talepli bir başvurusunun bulunmadığı, nitekim bu uygulamadan yararlanmak için gerekli süreyi doldurmadığı anlaşılmış olup, bulunduğu ceza infaz kurumunda başka hükümlülerin hak ettiği halde bu uygulamadan yararlandırılmadıkları yolunda ileri

sürdüğü iddiaların ise bu başvuru kapsamında inceleme olanağı bulunmadığından, mezkûr iddia yönünden başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

6/5/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye